

DierenWelzijnsWijzer voor hao 'Geen eindstation maar startstreep'

Het thema dierenwelzijn is nu dankzij de DierenWelzijnsWijzer verankerd in het groene onderwijs. Wiebe Nijlunsing, die als projectleider de samenstelling van deze hao-methode begeleidde, noemt de DierenWelzijnsWijzer een verrijking. Hao-ers krijgen later immers functies waarbij dit onderwerp vaak op de agenda staat.

De media besteden regelmatig aandacht aan het thema dierenwelzijn. Met de introductie van de DierenWelzijnsWijzer staat dit thema nu ook duidelijk op de kaart van het hao. Op 14 september

'Bij de samenstelling van de DierenWelzijnsWijzer speelden eigen stokpaardjes en emoties nauwelijks een rol'

overhandigde de inmiddels aan HAS Den Bosch afgestudeerde Suzanne Koot het eerste exemplaar van deze hao-lesmethode aan Minister Van der Hoeven van OCW. Als openingshandeling van de nieuwe tentoonstellingszaal in het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden beantwoordde de minister een vraag over veren pikken bij kippen.

De DierenWelzijnsWijzer bestaat uit een dvd, een cahier, een docentenhandleiding en een website (www.dierenwelzijnswijzer.nl). Studenten gebruiken de dvd voor een introductie van en achtergrondinformatie over een onderwerp. Wanneer uit de entreetoets op de dvd blijkt dat ze over onvoldoende kennis beschikken wordt verwezen naar het cahier met extra materiaal. Het eerste deel van het cahier schenkt aandacht aan de basiskennis van Ethologie, Stressfysiologie, Immunologie en Voortplantingsfysiologie. Vragen en antwoorden aan het einde van ieder onderwerp geven studenten de gelegenheid hun kennis te toetsen. Het tweede deel bevat thema's met casussen over Gedrag en Welzijn, Individuele Variatie, Stress en Gezondheid, Welzijn en Voeding, Voortplanting en Stress en Welzijn van Dieren in de Samenleving. De website biedt aanvullend materiaal, extra casussen en links naar relevante sites. Ook kunnen de bezoekers deelnemen aan een forum.

Wiebe Nijlunsing, ict-beleidsadviseur bij Van Hall Larenstein in Leeuwarden en als projectleider betrokken bij de samenstelling van deze methode, stelt dat de website de mogelijkheid biedt in te spelen op actuele onderwerpen en de bezoekers tevens de kans geeft met elkaar te discussiëren: "Hiermee vergroten we de interactieve en duurzame eigenschappen van deze methode."

Hels karwei

Het wetenschappelijk onderzoeksprogramma 'Grenzen aan welzijn en dierlijke productie' vormde de aanleiding voor de DierenWelzijnsWijzer. Dit programma leverde veel kennis op over de biologische achtergronden van stress en welzijn bij dieren. Hans Hopster, lector dierenwelzijn bij Van Hall Larenstein,

kreeg van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) geld om voor het hao wetenschappelijk materiaal uit circa dertig proefschriften te bewerken tot leermiddelen.

Omdat bijna iedere Nederlander wel een mening heeft over dierenwelzijn kunnen de emoties bij discussies over dit onderwerp hoog oplopen. Bij een debat over dierenwelzijn maar ook bij de samenstelling van lesmateriaal bestaat volgens Nijlunsing het risico dat mensen dieren als hun gelijke zien: "Het is verkeerd wanneer we de mens als norm voor dierenwelzijn nemen. Mensen hebben andere verlangens dan dieren." Bij

Hao-studente Susanne Koot overhandigt de DierenWelzijnsWijzer aan minister Van der Hoeven

de samenstelling van de DierenWelzijnsWijzer speelden eigen stokpaardjes en emoties echter nauwelijks een rol: “Als wetenschappers waren de ongeveer dertig medewerkers in staat over hun gevoelens heen te kijken en zich te baseren op de feiten.” Het belangrijkste knelpunt vormde de verwerking van de afzonderlijke bijdrages tot een geheel. De ambitieuze aanpak met beeld- en geluidsmateriaal en teksten maakte het lastig: “Technisch gezien was het een hels maar mooi karwei.”

Nijlunsing stelt dat de DierenWelzijnsWijzers in eerste instantie is samengesteld voor het hoger onderwijs, maar noemt deze methode ook geschikt voor

mao- en vmbo-instellingen. Zo kunnen mbo-leerlingen de website bezoeken om aan casussen en opdrachten te werken. Als voorbeeld noemt hij het voor mao-leerlingen ontworpen nertsenspel op de website (zie kader). Studenten van CAH Dronten kregen de opdracht educatief materiaal te maken om de kennis over de nerts en nertsenhouderschap van mao-leerlingen te vergroten om ze in staat te stellen hun mening met argumenten te ondersteunen. Naast het nertsenspel op de overigens nog beperkt gevulde opdrachtenbank op de website acht hij ook het materiaal op de dvd en het cahier geschikt voor gebruik in het mao. Ook lenen een behoorlijk aantal fragmenten

op de dvd zich voor toepassing in het vmbo.

Olievlek

Nijlunsing, beschouwt de DierenWelzijnsWijzer als een verrijking. Tot voor kort behandelden hao-docenten deze materie vanuit hun eigen invalshoek. Door de grote maatschappelijke belangstelling vindt hij aandacht voor dit onderwerp in het hao essentieel. “Onze studenten krijgen later functies waar hun kennis over dit onderwerp bijdraagt aan een beter welzijn van dieren in de praktijk. Hun kennis over dierenwelzijn kunnen ze benutten om de levensomstandigheden van dieren in be-

Nertsenspel

Het nertsenspel is een groepsquiz over de nertsenhouderschap waarin allerlei vragen over deze diersoort aan de orde komen. Als voorbeelden van vragen noemt Diand Ekkel van CAH Dronten de levensverwachting, de verschillende soorten, de voorplanting en de huisvesting van nertsen. Door de quiz uit te voeren in de klas, doen leerlingen spelenderwijs kennis op. Aansluitend zijn er een aantal stellingen voor een klassen-discussie over de nertsenhouderschap. “We willen hiermee bereiken dat leerlingen meer beargumenteerd over dit onderwerp discussiëren, vooral waar het gaat om de vraag of het houden van dieren voor bont in Nederland acceptabel is”, aldus Ekkel. Het resultaat was goed, toen hao-studenten het nertsenspel op een mao-opleiding presenteerden, deden de leerlingen enthousiast mee. Uit een enquête voor en na de quiz bleek daarnaast dat de leerdoelen realistisch waren. De leerlingen gaven aan meer kennis over de nertsenhouderschap te hebben en hun mening met argumenten konden ondersteunen. Verzoeken om de vragen- en discussieserie te lenen graag richten aan: Dinand Ekkel, ekd@cah.nl

drijfsmatige vormen van dierenhouderij te verbeteren.”

Naast de publicatie van de DierenWelzijnsWijzer spelen ook andere initiatieven een rol bij de verankering van het thema dierenwelzijn in het groene onderwijs. Zo nemen hao-studenten als onderdeel van hun opleiding deel aan een RIGO-project waarbij zij een kenniswerkplaats beheren. Zij koppelen de vragen en antwoorden over dierenwelzijn van onderzoekers, ondernemers en het onderwijs. Nijlunsing vindt dat deze initiatieven met elkaar de kennisoverdracht over dit onderwerp vergroten “We verwachten dan ook dat kennis over dierenwelzijn zich door deze verschillende benaderingen als een olievlek in het groene onderwijs zal gaan ver-

spreiden. De publicatie van de DierenWelzijnsWijzer zien we dan ook niet als een eindstation maar als startstreep. De volgende stap is de kenniswerkplaats Dier waarin studenten actief aan de slag gaan met vragen uit diverse plekken in de maatschappij.” □

De DierenWelzijnsWijzer is tegen kostprijs verkrijgbaar bij het Ontwikkelcentrum of het secretariaat van de opleiding Diermanagement bij Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden.

Wiebe Nijlunsing: “Dierenwelzijn staat bijna dagelijks in het nieuws”